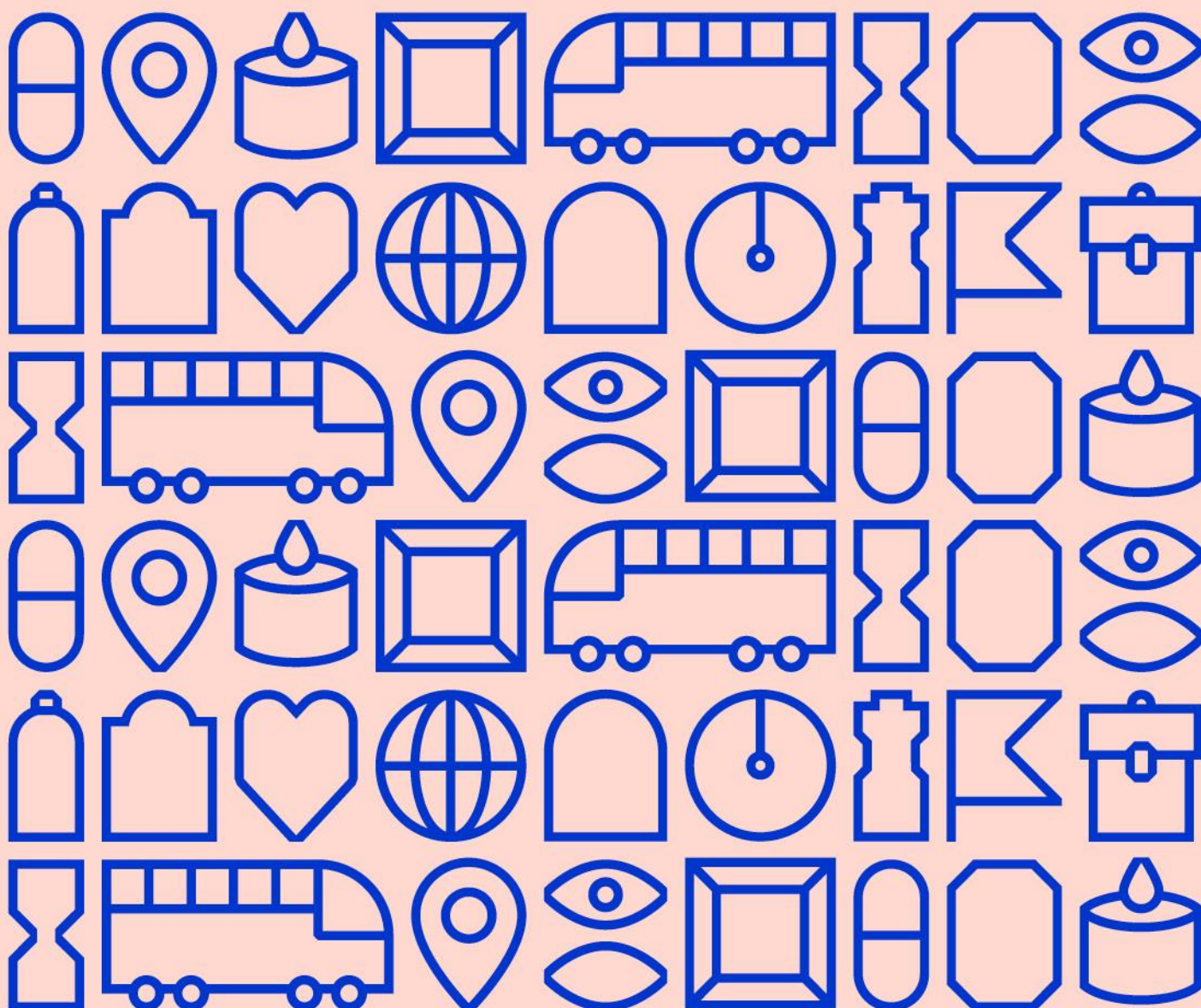

Kisfogház Emlékhely és Új Köztemető Nemzeti Gyászpark

20. SZÁZAD

Nemzeti Emlékezetpedagógiai
Program

Kisfogház Emlékhely és Új Köztemető Nemzeti Gyászpark

20. SZÁZAD

„Jöjj el, lásd meg, éld át!”

BUDAPEST, 2024

Tartalom

1. BEVEZETŐ	2
2. ELŐKÉSZÍTŐ ÓRAVÁZLAT	4
3. HELYSZÍNI FELADATOK.....	6
a. Nyomkeresés	7
b. Képes krónika	8
c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	9
d. Drámapedagógia	13
4. TANÓRAI UTÓFELDOLGOZÁS.....	14
5. FORRÁSJEGYZÉK.....	16
6. MELLÉKLET	17
Helyszíni feladatok	17
Nyomkeresés	17
Képes krónika	20
Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	23
Drámapedagógia	27
Tanórai utófeldolgozás.....	35

1. BEVEZETŐ

NEMZETI EMLÉKEZETPEDAGÓGIAI PROGRAM A KISFOGHÁZ EMLÉKHELY ÉS AZ ÚJ KÖZTEMETŐ NEMZETI GYÁSZPARK

Mit kell tudni a programról?

A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP) azért jött létre, hogy lehetőséget nyújtson a köznevelésben tanuló diákok számára Magyarország nemzeti és történelmi emlékhelyeinek megismerésére. Az egyes emlékhelyekre kidolgozott programok szerint a résztvevő osztályok előbb tanórai keretek között felkészülnek az adott emlékhely történetéből, majd egynapos látogatást tesznek az emlékhelyre. A látogatás során - a program részeként kidolgozott - helyben elvégezhető feladatok megoldásával (pl. nyomkeresés, képes krónika stb.) élményt adó módon ismerik meg az adott emlékhely jelentőségét. A kirándulás után ismét tanórai keretek között tudják az elkészített projektfeladataikat bemutatni, illetve az emlékhely témájában készített, érettségi típusú feladatok megoldásával a megszerzett tudásuk is ellenőrizhető. Az egyes emlékhelyekhez készített programcsomagok jól illeszkednek az iskolai tantervi követelményekhez, így kiválóan alkalmasak a törzsanyag kiegészítésére, elmélyítésére, mélységelvű témafeldolgozásra.

A program részei, lebonyolítása

1. **Előzetes felkészülés (1-2 tanóra):** a NEP oldaláról letölthetők az előzetes felkészülés anyagai: a felkészítő óra óraterve, valamint a hozzá mellékelt ppt. Ezt a történelemtanár kollégák maguk tudják megtartani tanórai keretek között. Miután feldolgozták a szakmai-tartalmi kérdéseket, érdemes a helyszínen elvégzendő feladatokat is átbeszélni, valamint megalakítani a leendő csoportokat.
2. **Látogatás az emlékhelyen (1 napos kirándulás):** amennyiben egy múzeum vagy más intézmény működteti az emlékhelyet, úgy szükséges előtte egyeztetni az intézménnyel. A programban résztvevő helyszínek már ismerik a NEP-et, így szükség esetén tudnak segíteni. A megérkezés után **az első feladat a „nyomkeresés”,** melynek során a diákok csoportosan, a program részeként megadott térképvázlat és a hozzá tartozó feladványok segítségével kutatják végig az emlékhelyet. **Második feladatként** célszerű a **„képes krónikát”** elkészíteni (párhuzamosan a nyomkereséssel) - ennek során a csoportokba szerveződött diákok az emlékhely előre megadott legfontosabb, legszebb részeit felkeresik és egy-egy kis videóban némi magyarázattal megörökítik. Később ezt egységes videóvá szerkesztik, amelyet majd a látogatást követő tanórán tudnak bemutatni. A **„tudáspróba”** feladathoz **egy idegenvezetés-sel egybekötött séta** is kapcsolódik. A teljes feladatsort a séta során elhangzó információk segítségével lehet kitölteni. Ennek megoldása jól összegzi, illetve átismétli az emlékhely fontos tudnivalóit. Az igazán lelkes csoportok negyedik részként **drámapedagógiai feladatot** is megoldhatnak, mely szintén azt a célt szolgálja, hogy minél inkább átélhető legyen az emlékhely története - a feladatot akár már a felkészítő órán ki lehet osztani, hogy minél jobban föl tudjanak rá készülni a csoportok. A program

keretében megadott feladatok mellett természetesen igénybe lehet venni az adott emlékhely tárlatvezetését vagy múzeumpedagógiai foglalkozását, ugyanakkor mindez adott esetben már meghaladhatja az optimális 3-4 órás időkeretet.

3. **Utólagos feldolgozás (1-2 tanóra):** a látogatást követő történelemóra(ko)n az egyes csapatok be tudják mutatni a helyszínen felvett videóikból összevágott „képes krónikát”, amelyet a tanárkollégák és az osztály többi tagja is értékelhet. Ezek után pedig immár tantermi keretek között lehet megoldani az emlékhellyel kapcsolatos ismereteket és kompetenciákat elváró érettségi típusú feladatokat, mintegy a program zárásaként.

Néhány fontos információ a Kisfogház Emlékhely és az Új köztemető Nemzeti Gyászpark programcsomagjáról.

- A **Kisfogház Emlékhely** csak előzetes időpontegyeztetés alapján, **kizárólag idegenvezetéssel látogatható**. A helyszín jellege miatt az idegenvezetésen kívül más programra a Kisfogházban nincsen lehetőség, az emlékezetpedagógiai program egyéb elemeit az **Új köztemető Nemzeti Gyászparkjában** lehet megvalósítani.
- Az **Új köztemető Nemzeti Gyászparkjában** elvégzendő feladatok nagyobb része a szabadon látogatható sírok között zajlik, ám van olyan feladat is, amely **idegenvezetéshez kapcsolódik**. A Nemzeti Gyászpark területén lévő látogatóközpont csak **előzetes időpontegyeztetés** alapján látogatható.
- Kérjük, a program kapcsán **mindenféléképpen vegye fel a kapcsolatot** a Nemzeti Örökség Intézetének Idegenforgalmi osztályával: idegenvezetes@nori.gov.hu
- Bár a Rákosi-korszakról és 1956-ról tanterv szerint a 12. évfolyamon tanulnak a diákok, minthogy a nemzeti ünnep tartalmáról, lényegéről minden évben hallhatnak – akár az ünnepségek során – a diákok, így bizvást ajánljuk az alacsonyabb évfolyamok számára is.

2. ELŐKÉSZÍTŐ ÓRAVÁZLAT

Ajánlott korosztály és tananyag: 8-11. évfolyam; *A kommunista diktatúra időszaka, Az 1956-os forradalom és szabadságharc.*

Ajánlott időtartam: Előkészítés: 1-2 tanóra; feladatok a helyszínen: 180 perc; lezárás: 1 tanóra-

Munkamódszer és segédanyag: Tanári előadás ppt prezentációval; tanári ismétlő kérdések; helyszíni csoportos és egyéni feladatok; egyéni ellenőrző feladatok.

Előkészítő óra / órák

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
A Kisfogház Emlékhely és az Új köztemető Nemzeti Gyászpark elhelyezkedése		2. dia
A Kisfogház Emlékhely <ul style="list-style-type: none">• kommunista diktatúra, megtorlás• börtön, siralomház, vesztőhely	Kulcsfogalmak: kommunizmus, diktatúra, forradalom, szabadságharc, megtorlás.	3. dia
Az Új köztemető Nemzeti Gyászparkja <ul style="list-style-type: none">• Ezt a területet börtöntemetőként használták.• A temető legtávolabbi sarkában van.• A legnehezebben elérhető és a legkönnyebben ellenőrizhető része volt a sírkertnek.• Három parcellából és a Látogatóközpontból áll.	Mit jelent az, hogy parcella? Mit jelent az, hogy börtön-temető? Miért a temető legtávolabbi részét jelölték ki erre a célra?	4. dia
A 298-as parcella <ul style="list-style-type: none">• háborús és népellenes bűncselekmények• Rákosi-diktatúra• politikai és koncepciós perek	Mit jelent a háborús bűnös kifejezés? Miért alakulhatott ki Magyarországon kommunista diktatúra? Mi jelent a politikai és a koncepciós per? Miért volt szüksége a kommunista vezetőknek ilyen perekre?	5. dia
A 301-es parcella <ul style="list-style-type: none">• 1956-os forradalom	Miért robbant ki a forradalom? Miért tartotta szükségesnek a	6. dia 7. dia

<ul style="list-style-type: none">• megtorlás• a temetések titokban, jeltelen sírokba történtek	kommunista vezetés a megtorlást? Miért történtek titokban a kivégzések és a temetések? Miért temették jeltelen sírokba a kivégzetteket?	
A 300-as parcella <ul style="list-style-type: none">• Nagy Imre és társainak újratemetése• a rendszerváltás fogalma• dísztemető• az 1956-os emlékmű szimbolikája	Miért volt fontos esemény Nagy Imre és társainak újratemetése? Milyen történelmi időszaknak volt ez a szimbolikus eseménye? Miért fontos a méltó végzettség megadása?	8. dia 9. dia
Feladatok <ul style="list-style-type: none">• Tudáspróba (idegenvezetéssel egybekötött séta)• Nyomkeresés• Képes krónika (kisfilm)• Drámajáték	Tudáspróba (idegenvezetéssel egybekötött séta) Nyomkeresés (feladatsor és térkép segítségével) Képes krónika (kisfilm): A Rákosi-diktatúra egyik híres áldozata: Szűcs Sándor labdarúgó. Az 1956-os forradalmi kormány tagjai: Nagy Imre, Losonczy Géza, Maléter Pál. Az utcai harcosok két legendás parancsnoka: Angyal István, Iván Kovács László. Az 1956-os forradalom utáni megtorlás két fiatal áldozata: Tóth Ilona és Mansfeld Péter. A 300-as parcellában lévő emlékmű: Nyitott Sír, Nekropolisz, benyomások az emlékműről. Drámajáték: A forradalom napja Menjünk-e tovább a „lenini úton”? Hazaszeretet és anyai szeretet Ki az áruló? Az utolsó szó jogán	10. dia
Javasolt cikkek, videó		11. dia

3. HELYSZÍNI FELADATOK

Feladatok az Új köztemető Nemzeti Gyászparkban

Nyomkeresés

- Csoportokat alakítunk.
- A csoportok a Nemzeti Gyászparkban egy térkép segítségével megkeresik a bejelölt helyszíneket és egy táblázatban párosítják őket a meghatározásokkal.

Képes krónika

- A diákok csoportokban a telefonjuk segítségével filmfelvételeket készítenek, amikből később, otthon pár perces kisfilmet vágnak össze. Otthon ezt megvágják, zenét vágnak alá, feliratokat készítenek.
- A záró órán a kisfilmeket bemutatják.
 - A) változat: Minden csoportnak ugyanazt az öt, megadott helyszínt kell végigjárnia, majd a kisfilmben bemutatnia.
 - B) változat: Mindegyik csoport csak az egyik helyszínnél dolgozik, és azt mutatja be mélyebben. Ebben az esetben el kell dönteni, hogy melyik csoport melyik helyszínt kapja.
 - C) változat: Ha a diákok nem tudnak kisfilmet készíteni, fotóznak és a fotókból prospektust állítanak össze.
- A csoportok a megadott helyszínekből előre készülnek, hogy tudják, mit kell lefilmezni és milyen szöveget mondjanak.

Tudáspróba

- A diákok egyénileg vagy csoportban kitöltenek egy feleletválasztós tesztet.

Drámajáték

- A diákok csoportokban egy-egy, a Nemzeti Gyászparkban nyugvó történelmi személyhez kötődő fontos eseményt jelenítenek meg dramatikus formában.
- A csoportok otthon készülhetnek a jelenetre szöveggel, szereposztással, kellékekkel.

a. Nyomkeresés

A diákok öt csoportban megkeresik a Nemzeti Gyászpark térképén bejelölt helyszíneket, és egy táblázatban párosítják a megfelelő leírásokkal.

Előkészület: Csak az öt csoportot érdemes előre beosztani, amelyek azután a többi feladatot is együtt végzik el. Természetesen lehet kevesebb csoportot is létrehozni, ebben az esetben nem minden feladatot fogunk kiosztani. Ha több, mint öt csoportot alkotunk, akkor többben azonos feladatot fognak végezni. A csoportok ideális létszáma 3-6 fő.

Segédanyag: Térkép és kitöltendő táblázat (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: A csoportok önállóan mozognak és dolgoznak, fél órát érdemes rászánni.

Ellenőrzés: A megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszédve írásban is lehet.

A tanulói feladatlapot és a térképet ld. a Mellékletben.

Nyomkeresés – Megoldások

Leírás	A síremléken, vagy az emlékművön olvasható név	Sorszáma a térképen
1956-ban a Széna téri fegyveres csoport parancsnoka, beceneve „Szabó bácsi”.	<i>Szabó János</i>	3
A forradalmat követő megtorlások legfiatalabb áldozata, csupán 18 éves volt.	<i>Mansfeld Péter</i>	5
Egy szalézi szerzetes emlékhelye, akit Ferenc pápa 2013-ban boldoggá avatott.	<i>Sándor István</i>	8
Szigorló orvos, 25 éves korában egy koncepció per áldozata lett.	<i>Tóth Ilona</i>	7
1956-os forradalmár, a Kisfogház Emlékhely megalapítója.	<i>Fónay Jenő</i>	2
Válogatott labdarúgó, akit 1951-ben egy koncepció perben végeztek ki. Sírját fekete gránittömb jelzi.	<i>Szűcs Sándor</i>	9
Az 1956-os forradalom miniszterelnöke.	<i>Nagy Imre</i>	4

Egy vadászgép-pilóta emléktáblája - 1951-ben ártatlanul végezték ki. Beceneve „Drumi” volt.	<i>Tóth (Drumi) Lajos</i>	10
Az 1956-os forradalom egyik legendás parancsnoka, a vezetékeve egy égi lényt jelent.	<i>Angyal István</i>	6
Az 1956-os forradalom alatt hadügyminiszter.	<i>Maléter Pál</i>	1

b. Képes krónika

A diákok csoportokban a telefonjuk segítségével filmfelvételeket készítenek, amikből később, otthon pár perces kisfilmet vágnak össze. Ha ez valamiért nem lehetséges, akkor fotókat készítenek és a fotókból otthon prospektust állítanak össze

Előkészület: az osztály adottságait, érdeklődését figyelembe véve el kell dönteni, hogy az A) vagy a B) változatot választjuk. Az A) változat az egyszerűbb: minden csoportnak ugyanazt az öt, megadott helyszínt kell végigjárnia, majd a kisfilmben bemutatnia. A B) változatban mindegyik csoport csak az egyik helyszínnél dolgozik, és azt mutatja be mélyebben. Ebben az esetben el kell dönteni, hogy melyik csoport melyik helyszínt kapja. Ha a kisfilmkészítés nem lehetséges, akkor a C) változat, a prospektuskészítés is választható.

A feladatot a diákoknak már az előkészítő órán osszuk ki, hogy előre készülhessenek a helyszínekből vagy helyszínből, hiszen tudniuk kell, hogy pontosan mit filmezzenek le, és milyen szöveget mondjanak fel.

Segédanyag: feladatlap az A), a B) és a C) változathoz (a B) változatén mind az öt csoport feladata szerepel) és térkép.

A helyszínen: a csoportok önállóan mozognak. Az A) és a C) változat esetén érdemes az öt csoportot az öt helyszínhez külön-külön elindítani, és megbeszélni velük, hogy milyen irányban mozognak tovább a téren, hogy ne zavarják egymás munkáját. Szintén legalább fél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: mivel a kisfilmeket (vagy a prospektust) otthon kell befejezni, az alkotások bemutatására már otthon, a következő tanórán kerül sor. Egyéni alkotásokról van szó, így egyénes értékelőlap nincs. A szóbeli értékelésnél érdemes figyelembe venni, hogy az alkotás mennyire szakszerű, informatív, mennyire esztétikus, illetve mennyire csapatmunka eredménye.

A feladatokat ld. a Mellékletben.

c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba

A program során az osztályt a Kisfogház Emlékhely, majd a Nemzeti Gyászpark egy-egy idegenvezetője kíséri körbe, és mutatja be a helyszínt, valamint az egyes sírhelyeket. A diákok az előkészítő órán és a séta során elhangzó információk alapján egyénileg vagy kisebb csoportokban megoldanak egy 25 kérdésből álló feleletválasztós tesztet.

Előkészület: Csak azt kell eldönteni, hogy a tudáspróbát egyénileg vagy kisebb csoportokban oldják meg a diákok.

Segédanyag: Feladatlap (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: A kiosztott feladatlapokat a diákok a séta közben kitöltik (amennyiben ezt a feladatot már digitalizálták, akkor az erre létrehozott alkalmazás segítségével online is kitölthető). A program körülbelül két órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: a megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszedve írásban is lehet.

A feladatlapot ld. a Mellékletben.

Megoldások

1. Melyik börtön területén van a Kisfogház?

A) Budapesti Fegyház és Börtön	B) Markó utcai börtön	C) Csillagbörtön	D) Váci Fegyház és Börtön
--------------------------------	-----------------------	------------------	---------------------------

2. Mikor nyílt meg a Kisfogház Emlékhely?

A) 1956	B) 1989	C) 2001	D) 2016
---------	---------	---------	---------

3. Milyen időszakban vált rettegett helyszínné a Kisfogház?

A) A dualizmus időszakában.	B) A két világháború közötti időszakban.	C) A kommunista diktatúra időszakában.	D) A rendszerváltást követő időszakban.
-----------------------------	--	--	---

4. Mit jelent a siralomház kifejezés?

A) A ravatalozó másik neve.	B) A halottasház másik neve.	C) Olyan terem a börtönben, ahol a hozzátartozók beszélhetnek a foglyokkal.	D) A börtön egy elkülönített része, ahol a halálraítélteket helyezik el az ítélet végrehajtásáig.
-----------------------------	------------------------------	---	---

5. Mi a vesztőhely?

A) temető	B) a kivégzések helyszíne	C) börtöncella	D) a bírósági tárgyalás helyszíne
-----------	---------------------------	----------------	-----------------------------------

6. Hová temették el először Nagy Imre miniszterelnököt a kivégzését követően?

A) A Kisfogház udvarára.	B) A Kisfogház kapuja közelébe, az út melletti árokba.	C) Az Új köztemető 298-as számú parcellájába.	D) Az Új köztemető 301-es számú parcellájába.
--------------------------	--	---	---

7. Mikor vették használatba az Új köztemető 298-as parcelláját?

A) 1924	B) 1934	C) 1944	D) 1954
---------	---------	---------	---------

8. Egy háborúban mi tartozik a háborús és emberiségellenes bűncselekmény kategóriába?

A) gyávaság	B) parancsmegtágadás	C) árulás	D) polgári lakosság elleni erőszak, népirtás
-------------	----------------------	-----------	--

9. Melyik politikai eszmének a szimbóluma az ötágú vörös csillag?

A) náciizmus	B) kommunizmus	C) konzervativizmus	D) liberalizmus
--------------	----------------	---------------------	-----------------

10. Mit jelent a koncepció per kifejezés?

A) Olyan per, melyet egy előre kitárlált terv szerint folytatnak le.	B) Olyan per, ahol nincsen bíró.	C) Olyan per, ahol igazságtalan ítélet születik.	D) Olyan per, amelyben felmentik a vádlottat.
--	----------------------------------	--	---

11. Ki volt az a magyar válogatott labdarúgó, akit 1951-ben kivégeztek?

A) Puskás Ferenc	B) Grosics Gyula	C) Szűcs Sándor	D) Bozsik József
------------------	------------------	-----------------	------------------

12. Mikor vették használatba az Új köztemető 301-es parcelláját?

A) 1932	B) 1942	C) 1952	D) 1962
---------	---------	---------	---------

13. Sándor István szalézi szerzetest 1953-ban ártatlanul végezték ki. Mikor avatta őt boldoggá Ferenc pápa?

A) 2010	B) 2013	C) 2016	D) 2018
---------	---------	---------	---------

14. Mikor találták meg a 301-es parcella második sorában Sándor István földi maradványait?

A) 2010	B) 2013	C) 2016	D) 2018
---------	---------	---------	---------

15. Miért volt lyukas az 1956-os forradalom zászlója?

A) Mert átlőtték.	B) Mert a forradalmárok kivágták belőle a kommunista címet.	C) Mert kevés volt az anyag és így spóroltak vele.	D) Ez szimbolizálta az ország szegénységét.
-------------------	---	--	---

16. Kire igaz a következő állítás? Orvostanhallgató, az 1956-os forradalom alatt Budapesten a Péterfy Sándor utcai kórházban dolgozott.

A) Sándor István	B) Tóth Ilona	C) Brusznjai Árpád	D) Angyal István
------------------	---------------	--------------------	------------------

17. Kire igaz a következő állítás? Tanár, az 1956-os forradalom alatt a Veszprém Megyei Nemzeti Forradalmi Tanács vezetője volt.

A) Brusznjai Árpád	B) Iván Kovács László	C) Maléter Pál	D) Dudás József
--------------------	-----------------------	----------------	-----------------

18. Kire igaz a következő állítás? Szakmunkástanuló, az 1956-os forradalmat követő megtorlások legfiatalabb áldozata.

A) Szabó János	B) Kiss Zoltán	C) Mansfeld Péter	D) Gimes Miklós
----------------	----------------	-------------------	-----------------

19. Mikor temették át a Kisfogház udvaráról titokban az 1958-ban kivégzett Nagy Imre miniszterelnök holttestét az Új köztemető 301-es parcellájába?

A) 1959	B) 1960	C) 1961	D) 1962
---------	---------	---------	---------

20. Mikor volt Nagy Imre és társainak ünnepélyes újratemetése, ami a rendszerváltásnak is egy szimbolikus eseménye volt?

A) 1988	B) 1989	C) 1990	D) 1991
---------	---------	---------	---------

21. Ki volt az a szobrászművész, aki a 300-as parcellában lévő 1956-os emlékművet készítette?

A) Melocco Miklós	B) Fadrusz János	C) Zala György	D) Jovánovics György
-------------------	------------------	----------------	----------------------

22. Ki volt az a négy személy, akit 1989-ben Nagy Imre miniszterelnökkel együtt ünnepélyesen újratemettek?

A), Dudás József, Szabó János, Angyal István, Mecséri János	B) Brusznai Árpád, Tóth Ilona, Iván Kovács László, Mansfeld Péter	C) Gimes Miklós, Losonczy Géza, Maléter Pál, Szilágyi József	D) Sándor István, Szűcs Sándor, Kozma István, Kiss Zoltán
--	--	---	--

23. Szabó János, vagy becenevén „Szabó bácsi”, az 1956-os forradalom alatt melyik budapesti fegyveres csoportnak volt a parancsnoka?

A) A Corvin közben lévő csoportnak.	B) A Széna téren lévő csoportnak.	C) A Szabad Nép székházában lévő csoportnak.	D) A Tűzoltó utcában lévő csoportnak.
-------------------------------------	-----------------------------------	--	---------------------------------------

24. 1989 óta kiket temetnek a 300-as parcellába?

A) Senkit nem temetnek már ide.	B) Bárkit, aki szeretné.	C) Csak minisztereket.	D) Azokat, akik részt vettek az 1956-os forradalomban és az ő családtagjaikat.
---------------------------------	--------------------------	------------------------	--

25. Milyen magas a Nyitott Sírban besüllyesztve álló fekete gránitoszlop?

A) 1956 mm	B) 1989 mm	C) 2 m	D) 150 cm
------------	------------	--------	-----------

d. Drámapedagógia

A diákok csoportokban egy-egy, a Nemzeti Gyászparkban nyugvó történelmi személyhez kötődő fontos eseményt jelenítenek meg dramatikus formában.

Előkészület: A feladatokat a diákoknak akár már az előkészítő órán, de legkésőbb aznap, az utazás kezdetén osszuk ki, hogy készülhessenek. Döntsük el, melyik csoport melyik eseményt kapja! Ha a feladatot előre kiadjuk, segíthetünk a csoportoknak eldönteni az előadás formáját (szöveges jelenet, mozgásos jelenet, élőkép), ellenőrizni a szövegeket, illetve elkészíteni az esetleges kellékeket (táblák, jelmezek), de utóbbi semmiképpen sem kötelező.

Segédanyag: Feladatlap az eseményekkel és a szerepekkel.

A helyszínen: A csoportok külön-külön készülnek fel. Ha alapvetően a helyszínen történnek az előkészületek, akkor a tanári segítségre itt lesz szükség. A csoportok bemutatják egymásnak az alkotásaikat, a többiek kitalálják, melyik eseményről van szó. Attól függően, hogy mennyi helybeni előkészület szükséges, kb. egy órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: Mindenképpen helyben és szóban is kell értékelni. Emeljük ki a történelmi hűséget, a kreativitást és a csapatmunkát!

A kiosztandó feladatokat ld. a Mellékletben.

4. TANÓRAI UTÓFELDOLGOZÁS

- A kisfilmek bemutatása, majd értékelése
- Az elkészült mémek bemutatása és értékelése
- Ha volt elmaradt értékelés (pl. Tudáspróba, Drámajáték), ennek pótlása
- Kompetencia alapú záró feladatok megoldása és értékelése

A tanórai utófeldolgozáshoz tartozó feladatokat ld. a Mellékletben.

Megoldások

1.) A feladat az 1950-es évek koncepciós pereinek áldozataihoz kapcsolódik. (6 p)
Párosítsd a személyek neveit a foglalkozásukkal!

Tóth (Drumi) Lajos, Szűcs Sándor, Mansfeld Péter, Brusznjai Árpád, Tóth Ilona, Sándor István

Foglalkozás	Név
szakmunkás tanuló	Mansfeld Péter
szalézi szerzetes, nyomdász	Sándor István
tanár	Brusznjai Árpád
labdarúgó	Szűcs Sándor
orvostanhallgató	Tóth Ilona
katonatiszt. pilóta	Tóth (Drumi) Lajos

2.) A feladat az 1956-os forradalom és szabadságharc egyes szereplőivel kapcsolatos.
(4 p)

Oldd meg a feladatokat a források és ismereteid segítségével! (Elemenként 1 pont.)
Nevezd meg a forrás szerzőjét! Írd a válaszokat a kipontozott sorokra!

- a) Nagy Imre
- b) Kádár János
- c) Tóth Ilona
- d) Dudás József

3.) A feladat az 1956-os szabadságharc fegyveres csoportjaihoz kapcsolódik. (4 p)
Párosítsd a parancsnokok neveit az általuk vezetett csoporttal! (Elemenként 1 pont)

Név	Csoport
Angyal István	Tűzoltó utcai csoport
Szabó János	Széna téri csoport
Dudás József	Szabad Nép székházában lévő csoport
Iván Kovács László	Corvin közti csoport

4.) A feladat a szabadságharc leverése és a megtorlás időszakához kapcsolódik.
(6 p) (Elemenként 1 pont.)

a) Állítsd időrendi sorrendbe a történelmi eseményeket!

Esemény	Sorrend
Nagy Imre miniszterelnök kivégzése	4
A szovjet támadás megindulása Budapest ellen	1
Tóth Ilona orvostanhallgató halálos ítélete	3
Az utolsó fegyveres csoport felszámolása Csepelen	2
Nagy Imre, Maléter Pál és Gimes Miklós titkos átte- metése a Kisfogházból az Új köztemető 301-es par- cellájába	5

b) - 2)

5.) A feladat a kommunizmus és a rendszerváltás időszakához kapcsolódik. (5 p)

	Hiba	Javítás
a)	német megszállás	szovjet megszállás
b)	zöld csillag	vörös csillag
c)	Maléter Pál	Mansfeld Péter
d)	Nemzeti Emlékezés Parkja	Nemzeti Gyászpark

5. FORRÁSJEGYZÉK

Nagy-Csere Áron (szerk.): A Nemzeti Gyászpark és a Kisfogház. Nemzeti Örökség Intézete, Budapest, 2018.

Papp Gábor (szerk.): Terekbe írt múlt – Nemzeti és történelmi emlékhelyek Magyarországon. Nemzeti Örökség Intézete, Budapest, 2014. 88-95. oldal

Rövidfilm:

Maradj otthon és sétálj velünk! – A Nemzeti Gyászpark
<https://www.youtube.com/watch?v=6oMqToO8SG0&t=163s>

6. MELLÉKLET

Helyszíni feladatok

Nyomkeresés

Fedezzétek fel a Nemzeti Gyászpark sírjait, emlékműveit a térkép és a leírások segítségével!

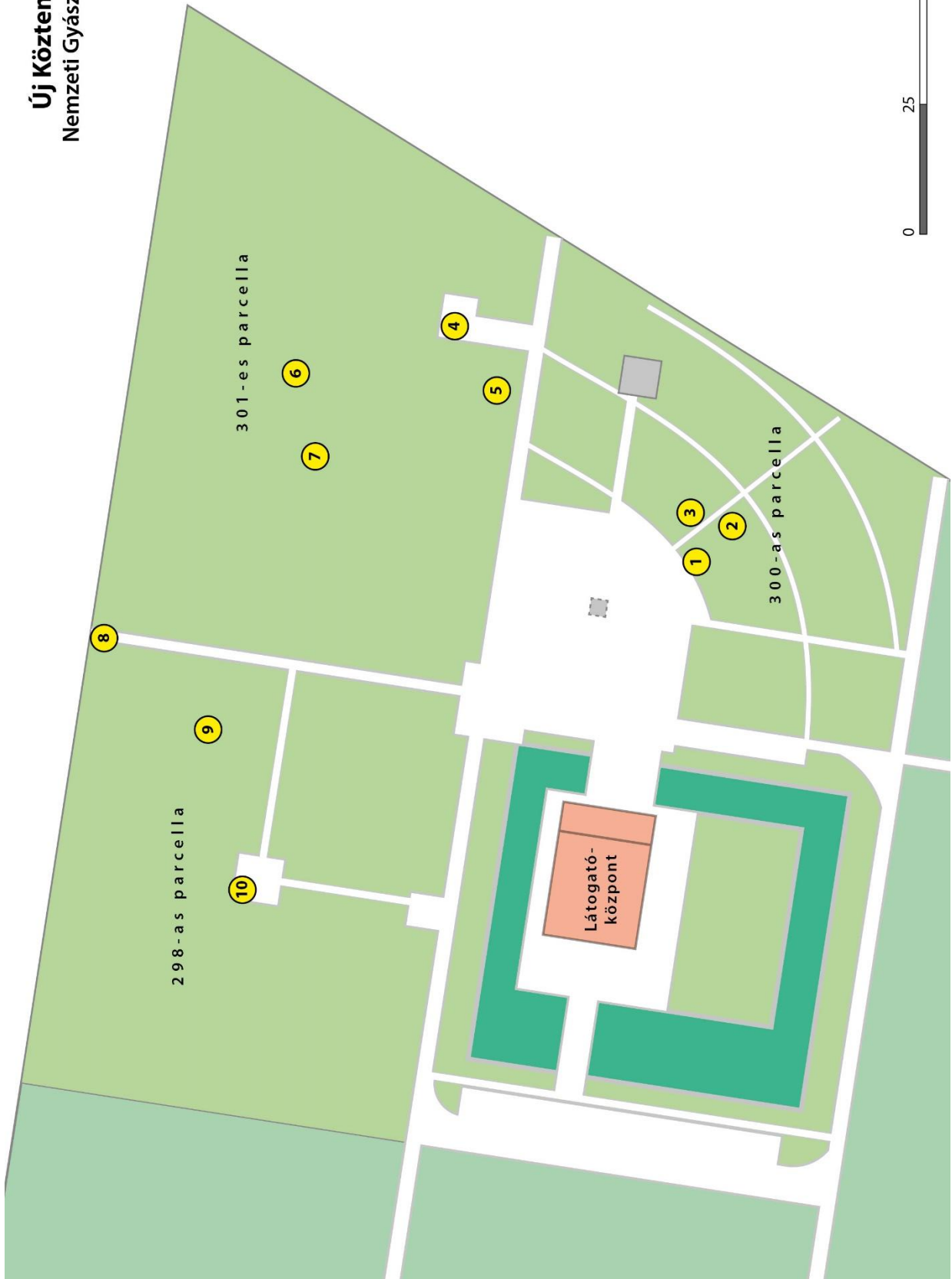
- Alkossatok öt csoportot az előzetesen megbeszéltek szerint! Minden csoport kap egy térképet és egy kitöltendő táblázatot.
- Induljatok el a csoportotokkal különböző irányokban a téren és keressétek meg a térképen jelölt pontokat!
- Párosítsátok az egyes pontoknál talált síremlékeket a táblázatban szereplő leírásokkal: írjátok be a táblázatba a nevüket és a helyük sorszámát!

Leírás	A síremléken, vagy az emlékművön olvasható név	Sorszáma a térképen
1956-ban a Széna téri fegyveres csoport parancsnoka, beceneve „Szabó bácsi”.		
A forradalmat követő megtorlások legfiatalabb áldozata, csupán 18 éves volt.		
Egy szalézi szerzetes emlékhelye, akit Ferenc pápa 2013-ban boldoggá avatott.		
Szigorló orvos, 25 éves korában egy koncepciós per áldozata lett.		
1956-os forradalmár, a Kisfogház Emlékhely megalapítója.		
Válogatott labdarúgó, akit 1951-ben egy koncepciós perben végeztek ki. Sírját fekete gránittömb jelöli.		
Az 1956-os forradalom miniszterelnöke.		
Egy vadászgép-pilóta emléktáblája – 1951-ben ártatlanul végezték ki. Beceneve „Drumi” volt.		
Az 1956-os forradalom egyik legendás parancsnoka, a vezetékeve egy égi lényt jelent.		
Az 1956-os forradalom alatt hadügyminiszter.		

Új Köztemető
Nemzeti Gyászpark

Képes krónika

A) változat

Készítsetek kisfilmet a Nemzeti Gyászpark legfőbb síremlékeiről, emlékműveiről!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt helyszíneket! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti is és az adott síremlék/emlékmű is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róluk néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjatok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok:

- A Rákosi-diktatúra egyik híres áldozata: Szűcs Sándor labdarúgó
- Az 1956-os forradalmi kormány tagjai: Nagy Imre, Losonczy Géza, Maléter Pál
- Az utcai harcosok két legendás parancsnoka: Angyal István, Iván Kovács László
- Az 1956-os forradalom utáni megtorlás két fiatal áldozata: Tóth Ilona és Mansfeld Péter
- A 300-as parcellában lévő emlékmű: Nyitott Sír, Nekropolisz, benyomások az emlékműről

B) változat

Készítsetek kisfilmet a Nemzeti Gyászpark egyik fontos síremlékéről, emlékművéről!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a csoportotok számára kijelölt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti is és az adott síremlék/emlékmű is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róla néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Figyeljétek arra, hogy a megadott szempontokat a videótokban dolgozzátok fel! Emellett dobjátok fel a videót érdekességekkel!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjátok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó síremlékek és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: A Rákosi-diktatúra egyik híres áldozata: Szűcs Sándor labdarúgó

- Nézzetek utána és mutassátok be Szűcs Sándor pályafutását: melyik csapatban játszott, hányszor szerepelt a magyar válogatottban!
- Hivatalosan miért ítélték őt halálra?
- Mi volt a kommunista hatalomnak a valódi célja Szűcs kivégzésével?

2. csoport: Az 1956-os forradalmi kormány tagjai: Nagy Imre, Losonczy Géza, Maléter Pál

- Kik voltak ők? Mutassátok be őket pár mondatban!
- Milyen céljai voltak a Nagy Imre kormánynak?
- Miért volt fontos esemény 1989-ben Nagy Imrének és társainak az ünnepélyes újratemetése?

3. csoport: Az utcai harcosok két legendás parancsnoka: Angyal István, Iván Kovács László

- Kik voltak ők? Mutassátok be őket pár mondatban!
- Melyik fegyveres csoportoknak voltak ők a parancsnokai, mit lehet ezekről tudni?
- Budapesten hol voltak még a fegyveres felkelőknek bázisai?

4. csoport: Az 1956-os forradalom utáni megtorlás két fiatal áldozata: Tóth Ilona és Mansfeld Péter

- Kik voltak ők? Mutassátok be őket pár mondatban!
- Melyiküket miért ítélték halálra?
- Mit gondoltok, kiknek akartak üzeni a kommunista vezetők az ő kivégzésükkel?

5. csoport: A 300-as parcellában lévő emlékmű: Nyitott Sír, Nekropolisz

- Mutassátok be az emlékmű egyes részeit?
- Milyen benyomásaitok, gondolataitok vannak erről az alkotásról?
- Üzen-e valamit az utókornak az emlékmű jelképrendszere, mit gondoltok?

C) változat

Készítsetek a Nemzeti Gyászpark legfőbb síremlékeit, emlékműveit bemutató prospektust!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt helyszíneket! Készítsetek a telefonotokkal fotókat, amelyeken ti is és az adott síremlék/emlékmű is látszik!
- Otthon rendezzétek a fotókat két A4-es lapra, és írjatok közéjük ismeretterjesztő, ajánló, kedvcsináló rövid szövegeket! Legyen a végeredmény egy szép, nyomtatható kiadvány, amit ti is szívesen kézbe vennétek!
- A szövegek írásához használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket! Az információk mellett írjatok a személyes élményeitekről, benyomásaitokról is!

A feldolgozandó látványosságok:

- A Rákosi-diktatúra egyik híres áldozata: Szűcs Sándor labdarúgó
- Az 1956-os forradalmi kormány tagjai: Nagy Imre, Losonczy Géza, Maléter Pál
- Az utcai harcosok két legendás parancsnoka: Angyal István, Iván Kovács László
- Az 1956-os forradalom utáni megtorlás két fiatal áldozata: Tóth Ilona és Mansfeld Péter
- A 300-as parcellában lévő emlékmű: Nyitott Sír, Nekropolisz, benyomások az emlékműről

Helyszíni kvíz / Tudáspróba

Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a helyszínen látottakból!
Válasszátok ki a helyes megoldást!

1. Melyik börtön területén van a Kisfogház?

A) Budapesti Fegy- ház és Börtön	B) Markó utcai börtön	C) Csillagbörtön	D) Váci Fegyház és Börtön
-------------------------------------	-----------------------	------------------	---------------------------

2. Mikor nyílt meg a Kisfogház Emlékhely?

A) 1956	B) 1989	C) 2001	D) 2016
---------	---------	---------	---------

3. Milyen időszakban vált rettegett helyszínné a Kisfogház?

A) A dualizmus idő- szakában.	B) A két világháború közötti időszakban.	C) A kommunista diktatúra időszaká- ban.	D) A rendszerváltást követő időszakban.
----------------------------------	---	--	--

4. Mit jelent a siralomház kifejezés?

A) A ravatalozó má- sik neve.	B) A halottasház má- sik neve.	C) Olyan terem a börtönben, ahol a hozzátartozók be- szélhetnek a fog- lyokkal.	D) A börtön egy el- különített része, ahol a halálraítélte- ket helyezik el az ítélet végrehajtá- sáig.
----------------------------------	-----------------------------------	---	--

5. Mi a vesztőhely?

A) temető	B) a kivégzések helyszíne	C) börtöncella	D) a bírósági tárgya- lás helyszíne
-----------	------------------------------	----------------	--

6. Hová temették el először Nagy Imre miniszterelnököt a kivégzését követően?

A) A Kisfogház ud- varára.	B) A Kisfogház ka- puja közelébe, az út melletti árokba.	C) Az Új köztemető 298-as számú par- cellájába.	D) Az Új köztemető 301-es számú par- cellájába.
-------------------------------	--	---	---

7. Mikor vették használatba az Új köztemető 298-as parcelláját?

A) 1924	B) 1934	C) 1944	D) 1954
---------	---------	---------	---------

8. Egy háborúban mi tartozik a háborús és emberiségellenes bűncselekmény kategóriába?

A) gyávaság	B) parancsmegtágadás	C) árulás	D) polgári lakosság elleni erőszak, népirtás
-------------	----------------------	-----------	--

9. Melyik politikai eszmének a szimbóluma az ötágú vörös csillag?

A) náciizmus	B) kommunizmus	C) konzervativizmus	D) liberalizmus
--------------	----------------	---------------------	-----------------

10. Mit jelent a koncepció per kifejezés?

A) Olyan per, amelyet egy előre kitárlt terv szerint folytatnak le.	B) Olyan per, ahol nincsen bíró.	C) Olyan per, ahol igazságtalan ítélet születik.	D) Olyan per, melyben felmentik a vádlottat.
---	----------------------------------	--	--

11. Ki volt az a magyar válogatott labdarúgó, akit 1951-ben kivégeztek?

A) Puskás Ferenc	B) Grosics Gyula	C) Szűcs Sándor	D) Bozsik József
------------------	------------------	-----------------	------------------

12. Mikor vették használatba az Új köztemető 301-es parcelláját?

A) 1932	B) 1942	C) 1952	D) 1962
---------	---------	---------	---------

13. Sándor István szalézi szerzetest 1953-ban ártatlanul végezték ki. Mikor avatta őt boldoggá Ferenc pápa?

A) 2010	B) 2013	C) 2016	D) 2018
---------	---------	---------	---------

14. Mikor találták meg a 301-es parcella második sorában Sándor István földi maradványait?

A) 2010	B) 2013	C) 2016	D) 2018
---------	---------	---------	---------

15. Miért volt lyukas az 1956-os forradalom zászlója?

A) Mert átlőtték.	B) Mert a forradalmárok kivágták belőle a kommunista címet.	C) Mert kevés volt az anyag és így spóroltak vele.	D) Ez szimbolizálta az ország szegénységét.
-------------------	---	--	---

16. Kire igaz a következő állítás? Orvostanhallgató, az 1956-os forradalom alatt Budapesten a Péterfy Sándor utcai kórházban dolgozott.

A) Sándor István	B) Tóth Ilona	C) Brusznjai Árpád	D) Angyal István
------------------	---------------	--------------------	------------------

17. Kire igaz a következő állítás? Tanár, az 1956-os forradalom alatt a Veszprém Megyei Nemzeti Forradalmi Tanács vezetője volt.

A) Brusznjai Árpád	B) Iván Kovács László	C) Maléter Pál	D) Dudás József
--------------------	-----------------------	----------------	-----------------

18. Kire igaz a következő állítás? Szakmunkástanuló, az 1956-os forradalmat követő megtorlások legfiatalabb áldozata.

A) Szabó János	B) Kiss Zoltán	C) Mansfeld Péter	D) Gimes Miklós
----------------	----------------	-------------------	-----------------

19. Mikor temették át a Kisfogház udvaráról titokban az 1958-ban kivégzett Nagy Imre miniszterelnök holttestét az Új köztemető 301-es parcellájába?

A) 1959	B) 1960	C) 1961	D) 1962
---------	---------	---------	---------

20. Mikor volt Nagy Imre és társainak ünnepélyes újratemetése, ami a rendszerváltásnak is egy szimbolikus eseménye volt?

A) 1988	B) 1989	C) 1990	D) 1991
---------	---------	---------	---------

21. Ki volt az a szobrászművész, aki a 300-as parcellában lévő 1956-os emlékművet készítette?

A) Melocco Miklós	B) Fadrusz János	C) Zala György	D) Jovánovics György
-------------------	------------------	----------------	----------------------

22. Ki volt az a négy személy, akit 1989-ben Nagy Imre miniszterelnökkel együtt ünneplésen újratemettek?

A), Dudás József, Szabó János, Angyal István, Mecséri János	B) Brusznai Árpád, Tóth Ilona, Iván Kovács László, Mansfeld Péter	C) Gimes Miklós, Losonczy Géza, Maléter Pál, Szilágyi József	D) Sándor István, Szűcs Sándor, Kozma István, Kiss Zoltán
--	--	---	--

23. Szabó János, vagy becenevén „Szabó bácsi”, az 1956-os forradalom alatt melyik budapesti fegyveres csoportnak volt a parancsnoka?

A) A Corvin közben lévő csoportnak.	B) A Széna téren lévő csoportnak.	C) A Szabad Nép székházában lévő csoportnak.	D) A Tűzoltó utcában lévő csoportnak.
-------------------------------------	-----------------------------------	--	---------------------------------------

24. 1989 óta kiket temetnek a 300-as parcellába?

A) Senkit nem temetnek már ide.	B) Bárkit, aki szeretné.	C) Csak minisztereket.	D) Azokat, akik részt vettek az 1956-os forradalomban és az ő családtagjaikat.
---------------------------------	--------------------------	------------------------	--

25. Milyen magas a Nyitott Sírban besüllyesztve álló fekete gránitoszlop?

A) 1956 mm	B) 1989 mm	C) 2 m	D) 150 cm
------------	------------	--------	-----------

Drámapedagógia

1. csoport: A forradalom napja

Ebben a feladatban a Nemzeti Gyászparkban nyugvó történelmi személyhez kötődő fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok, el, mutassátok be a többieknek!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dob az előadáson, ha egy tömegjelenethez készítenek hordozható molinót feliratokkal, követelésekkel. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Idézzétek fel 1956. október 23-a hangulatát!

1956. október 23-án délután három órakor budapesti egyetemisták tüntetést tartottak, amelyhez több tízezres tömeg is csatlakozott. A Bem-szobornál felolvasták az egyetemisták 16 pontos követeléseit. Valaki kivágta egy nemzeti színű zászló közepéből a szovjet mintájú Rákosi-címert, amit hamarosan minden zászlóval megtettek. Ezután a tömeg a Parlament épületéhez vonult meghallgatni Nagy Imre beszédét, majd egy részük a Sztálin-szoborhoz ment, ahol ledöntötték azt. A tömeg másik része a Magyar Rádió épületéhez vonult, ahol követelték a 16 pont beolvasását.

Jelenítsétek meg október 23-a hangulatát! Vonuljatok el a Gyászparkban nyugvó több forradalmár sírjához és közben olvassátok fel a 16 pontot. Vonjátok be a jelenetbe a társaitokat, a nézőket is, és velük együtt vonuljatok a sírokhoz.

Szerepek

Tüntető diákok, egyetemisták: együtt vonuljatok az egyes sírokhoz, mintha a tüntetés egyes állomásai lennének. A megállók számától függően az egyes helyeken 2-4 pontot felolvashattok a 16 pontból. Kellékként vihettek táblákat vagy lyukas zászlót is, sőt a címer kivágását is eljátszhatjátok.

2. csoport: Menjünk-e tovább a „lenini úton”?

Ebben a feladatban a Nemzeti Gyásparkban nyugvó történelmi személyhez kötődő fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok, el, mutassátok be a többieknek!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Nagy Imre és Kádár János fiktív vitája 1956. október 31-én, a szovjet támadás előtt

1956. október 23-án Magyarországon a kommunista diktatúra és a szovjet megszállás ellen forradalom tört ki. Az események hatására a korábbi miniszterelnök, a reformok szükségességét hangoztató kommunista Nagy Imre került a kormány élére. Fokozatosan elfogadta a forradalmároknak az ország demokratizálására vonatkozó követeléseit. Külpolitikai tekintetben a szovjet katonai szövetségből való kilépést és a semlegesség kinyilvánítását sem tartotta kizártnak.

Több kommunista vezető viszont – így Kádár János is – gyanakodva tekintett a forradalmi követelésekre és egy szélsőjobboldali fordulattól tartottak. Elismerték bizonyos reformok szükségességét, de továbbra is a kommunizmus útját tartották követendőnek és a szovjet katonai szövetségben látták biztosítva a rendszer fennmaradását.

Nektek az a feladatotok, hogy bemutassátok, milyen vita bontakozott volna ki 1956. október 31-én Nagy Imre és Kádár János között a Magyarország számára követendő bel- és külpolitikai irányra vonatkozóan.

Szerepek

Nagy Imre: Továbbra is hisz a baloldali eszmékben, de elismeri, hogy az embereknek joguk van ahhoz, hogy szabadon és demokratikusan választhassák meg a vezetőiket. Elfogadja, hogy a többség egypártrendszer és diktatúra helyett többpártrendszert és demokratikus választásokat akar. A Szovjetunióval való jó viszonyt továbbra is szeretné fenntartani, de úgy

gondolja, hogy a belső demokratizálódáshoz szükséges a szovjet-magyar kapcsolatok újratárgyalása és a szovjet csapatok kivonulása. Úgy véli, hogy ha Magyarország garantálja a Szovjetunió felé, hogy nem lép be a nyugati katonai szövetségbe, hanem semleges marad, akkor a szovjet vezetők elfogadják az ország kilépését a szovjet katonai szövetségből.

Kádár János: őszintén hisz a kommunizmus magasabbrendűségében és gyanakvással tekint a forradalom eseményeire. Elismeri, hogy a kommunista rendszernek voltak hibái és szükség van bizonyos reformokra, de ezeket a rendszeren belül kell megvalósítani. Nem ért egyet a politikai rendszer megváltoztatásával, mert az a burzsoázia, a szélsőjobboldal és a munkásokat kizsákmányoló kapitalizmus uralomra törésével járna együtt. Ellenzi a szovjet csapatok kivonását, mert tisztában van vele, hogy Magyarországon a kommunizmus fenntartása egyelőre csak a szovjet hadsereg segítségével lehet. (Egészen addig, amíg kellő mértékben át nem nevelik a társadalmat.) Naiv elképzelésnek tartja, hogy a szovjet vezetők elfogadnák Magyarország kilépését a katonai szövetségből.

3. csoport: Hazaszeretet és anyai szeretet

Ebben a feladatban a Nemzeti Gyáziparkban nyugvó történelmi személyhez kötődő fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok, el, mutassátok be a többieknek!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Tóth Ilona és az édesanyja képzelt beszélgetése a forradalom leverése utáni napokban

Tóth Ilona orvostanhallgató volt. Egyetértett azzal, hogy Magyarországon szükség van a demokratikus változásokra. Október 23-án részt vett az egyetemisták által szervezett tüntetésen. A forradalom alatt a budapesti Péterfy Sándor utcai kórházban dolgozott. 1956. november 11-e után bekapcsolódott az illegális ellenálló mozgalmakba, röpcédulákat készített és részt vett az Élünk című forradalmi hangvételő folyóirat szerkesztésében. November 19-e éjjelén őrizetbe vették. Eredetileg röplapozásért tartóztatták le, később azonban egy koncepció perben gyilkossággal vádolták meg, amely miatt halálra ítélték és kivégezték.

Nektek az a feladatotok, hogy bemutassátok milyen beszélgetés zajlott volna le november 11-én Tóth Ilona és a lányáért aggódó édesanyja, Nagy Ilona között.

Szerepek

Tóth Ilona: A szovjet támadás és a forradalom leverését követően is az ellenállás folytatása mellett van. Úgy gondolja, továbbra is életben kell tartani a szabadság lángját és reményt kell adni az embereknek, hogy volt értelme kiállni a kommunista diktatúrával szemben. Elhatározza, hogy csatlakozik a barátaihoz, akikkel titokban röpiratokat fog sokszorosítani és terjeszteni. Tisztában van ennek kockázatával, de mégis úgy érzi, hogy valamit tennie kell.

Nagy Ilona (Tóth Ilona édesanyja): Nagyon aggódik és félti a lányát. Szeretné lebeszélni arról, hogy bekapcsolódjon a titkos ellenállásba, mert úgy érzi, hogy valami szörnyű fog történni vele. Megpróbálja rávenni, hogy maradjon otthon és folytassa tovább a normális életét. Tegye le az utolsó vizsgáit és dolgozzon orvosként, hiszen ez volt a vágya.

4. csoport: Ki az áruló?

Ebben a feladatban egy, a Nemzeti Gyáziparkban nyugvó történelmi személyhez kötődő fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok, el, mutassátok be a többieknek!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Angyal István forradalmár és dr. Tutsek Gusztáv bíró fiktív vitája Angyal bírósági tárgyalásán

Angyal István zsidó családban született. 1944-ben édesanyjával és egyik nővérével együtt az auschwitzi megsemmisítő táborba hurcolták. Anyja és nővére ott pusztultak el, neki sikerült túlélnie a borzalmakat. Angyal István Magyarországra visszatérve kommunista meggyőződésű lett, ettől az ideológiától várva a faji és osztálykülönbségek megszüntetését, bár a kommunista pártba soha nem lépett be. A megvalósult kommunista rendszerből kiábrándult, ezért a forradalom oldalára állt és a Tűzoltó utcai fegyveres csoport vezetője lett. Továbbra is hitt Marx és Engels tanaiban és abban, hogy alulról szervezve létrejöhet egy igazságos és demokratikus társadalom.

Tutsek Gusztáv az 1956-os forradalmat követő megtorló perek egyik hírhedt bírója volt, ő hozta meg a legtöbb halálos ítéletet. Tutsek vezette Angyal István bírósági tárgyalását is, akit végül szintén halálra ítélt.

Nektek az a feladatotok, hogy bemutassátok, Angyal István és Tutsek Gusztáv között milyen vita bontakozott volna ki a bírósági tárgyaláson Angyal forradalmi szerepvállalásáról. Miért látta úgy Angyal István, hogy a kommunizmus elmélete és a valóság elszakadt egymástól? Tutsek miért tarthatta árulónak azt, hogy Angyal a forradalom mellé állt?

Szerepek

Angyal István: továbbra is őszintén hisz abban, hogy a marxizmus hozhatja el az emberek közötti faji és gazdasági különbségek eltűnését, és ezen keresztül megvalósulhat egy igazságos társadalom. Azonban úgy látja, hogy a szovjet és magyar kommunista vezetők elszakadtak Marx és Engels tanaitól, csak a saját hatalmuk fenntartására törekednek, ennek érdekében pedig egy embertelen rendszert alakítottak ki. Ezzel ők elárulták az eszmét és a népet is. Ő eme „árulók” ellen harcolt a forradalom alatt. Mindazok pedig, akik a jelenlegi hatalom mellé állnak – tehát Kádár János is – ugyanolyan árulást követnek el.

Tutsek Gusztáv: a rendszer fenntartásának feltétlen híve. Úgy gondolja, hogy Angyal István bűne sokkal nagyobb, mint a többi forradalmáré, mert kommunistaként állt a lázadó „csőcselék” oldalára, részt vett a rendszer megdöntésére irányuló kísérletben, és ezzel elárulta a kommunizmust is. Ezért a legsúlyosabb büntetést érdemli.

5. csoport: Az utolsó szó jogán

Ebben a feladatban a Nemzeti Gyászparkban nyugvó történelmi személyhez kötődő fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok, el, mutassátok be a többieknek!

- Kis létszámú csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Nagy Imre utolsó szavai a bíróság előtt

Nagy Imre miniszterelnök és társainak koncepció per 1958. január 28. és június 15. között zajlott le. A per során törvénytelen ségek sorát követték el, a védőket megfélemlítették, a védelem tanút nem hozhatott, a vádlottakba a bíró folyamatosan belefojtotta a szót, bizonyítékaikat nem engedték elmondani és végül a politikai célnak megfelelő ítéleteket hozták. Nagy Imre kétszer szólalhatott fel a per során: egyszer közvetlenül az ítélethirdetés előtt, egyszer pedig a halálos ítélet kimondása után.

Nektek az a feladatotok, hogy Nagy Imre utolsó szavain keresztül felidézzétek a bírósági per drámaiságát. Az alábbiakban megtalálhatjátok annak a két beszédnek a szövegét, amelyeket a miniszterelnök elmondott a bíróság előtt. Az első beszéd a bizonyítási eljárás végeztével, az ügyész vádbeszéde után, de még az ügyvédi védőbeszéd és az ítélethirdetés előtt hangzott el. A másodikat a halálos ítélet kihirdetését követően mondta el Nagy Imre, válaszul a bíró azon kérdésére, hogy kér-e kegyelmet.

Nagy Imre beszéde az ítélethirdetés előtt:

„Igen tisztelt Legfelsőbb Bíróság Népbírói Tanácsa! Elnök Úr! Bűnperemben sajnálatosan elmaradt a bizonyításkiegészítés és csak a vád tanúit hallgatták meg és a vád bizonyítékait vizsgálták. Szerény véleményem szerint a bűnpernek a bűnösség megállapítása mellett az igazság felderítése is fontos feladata. A bizonyításkiegészítés elmaradása tükröződik a

vádiratban is, úgymint a vádbeszédben, amelyek nem az objektív tények és nem a történelmi igazság szellemében világítják meg tevékenységemet és felelősségemet. Ezen az általános megállapításomon túl részletekbe én nem kívánok bocsátkozni. Bízom abban, hogy a tisztelt bíróság az ügy és az anyag ismeretében vizsgálja meg az ellenem emelt vádakat és a felelősségemet is és ezt a legjobb lelkiismerete szerint teszi.

Igen tisztelt Népbíróság! Igen tisztelt Elnök Úr! Az ügyész úr vádbeszédében reám a legsúlyosabb, tehát a halálbüntetés kiszabását javasolta. Többek között azzal indokolta, hogy a nemzet nem tud elfogadni olyan ítéletet, amely könyörületes lenne. Sorsomat tehát a nemzet kezébe teszem.

Védőm felszólalása után az utolsó szó jogával elhangzott megjegyzéseimen túl nem kívánok élni, védelmemre semmit felhozni nem kívánok, várom a tisztelt Népbírósági Tanács igazságos ítéletét."

Nagy Imre utolsó szavai a halálos ítélet kimondása után:

"Engedje meg az igen tisztelt Népbírósági Tanács, hogy pár szóval indokoljam a kegyelmi kéressel kapcsolatos álláspontomat. A halálos ítéletet, amelyet rám az igen tisztelt Népbírósági Tanács kirótt, én a magam részéről igazságtalannak tartom, indoklását nem tartom megalapozottnak, és ezért a magam részéről, bár tudom azt, hogy fellebbezésnek helye nincs, elfogadni nem tudom. Egyetlen vigaszom ebben a helyzetben az a meggyőződés, hogy előbb vagy utóbb a magyar nép és a nemzetközi munkásosztály majd felment azok alól a súlyos vádak alól, amelyeknek súlyát most nekem kell viselnem, amelyek következményeként nekem életemet kell áldoznom, de amelyet nekem vállalnom kell. Úgy érzem, eljön az idő, amikor ezekben a kérdésekben nyugodtabb légkörben, világosabb látókörrrel, a tények jobb ismerete alapján igazságot lehet szolgáltatni az én ügyemben is. Úgy érzem, súlyos tévedés, bírósági tévedés áldozata vagyok. Kegyelmet nem kérek."

Tanórai utófeldolgozás

Feladatlap

1.) A feladat az 1950-es évek koncepciós pereinek áldozataihoz kapcsolódik. (6 p)
Párosítsd a személyek neveit a foglalkozásukkal!

Tóth (Drumi) Lajos, Szűcs Sándor, Mansfeld Péter, Bruszniai Árpád, Tóth Ilona, Sándor István

Foglalkozás	Név
szakmunkás tanuló	
szalézi szerzetes, nyomdász	
tanár	
labdarúgó	
orvostanhallgató	
katonatiszt, pilóta	

2.) A feladat az 1956-os forradalom és szabadságharc egyes szereplőivel kapcsolatos.
(4 p)

Oldd meg a feladatokat a források és ismereteid segítségével! (Elemenként 1 pont.)
Nevezd meg a forrás szerzőjét! Írd a válaszokat a kipontozott sorokra! A felsorolt
személyek közül válassz! Egy név kimarad.

Személyek: Kádár János, Tóth Ilona, Rákosi Mátyás, Nagy Imre, Dudás József

a) *„Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar demokratikus kormányt. Csapataink harcban állnak! A kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével.”*
(Magyar Rádió adása, 1956. november 4-én, 5 óra 20 perckor)

.....

b) *„...a fegyveres felkelés és tömegmegmozdulások résztvevőinek soraiban kezdettől fogva jelen voltak és mindinkább előtérbe kerültek azok az ellenforradalmi erők, amelyeknek célja nem a hibák kijavítása, hanem a Magyar Népköztársaság államának, a dolgozó nép hatalmának megdöntése volt. Ezek az ellenforradalmi erők azt tűzték ki célul maguk elé, hogy megsemmisítsék szocialista forradalmunk vívmányait: az államosított ipart és kereskedelmet, a földosztást, és ezzel a kapitalista- nagybirtokos rendszert állítsák vissza hazánkban.”* (Népszabadság, 1956. november 12.)

.....

c) *„Láttuk, hogy bajok vannak, és ez elkeseredésünket még jobban fokozta. [...] Röplapjaink azt a célt szolgálták, hogy mentsük, ami menthető a forradalom vívmányaiból. Ezért támadtuk a kormányt, követeltük a szovjet hadsereg mielőbbi kivonulását, és ennek kikényszerítését azzal próbáltuk elérni, hogy sztrájkra hívtuk fel a munkásságot.”*
(Kihallgatási jegyzőkönyv, 1957. június 12.)

.....

d) *„A lelkiismeretem tiszta volt, futhattam volna Nyugatra, vagy elbújhattam volna. (...) Nem vágytam hatalomra. Ha meg kell halnom, a magyar szabadságért halok meg”*
(Bírósági tárgyalás részlete. 1957. január 10.)

.....

3.) A feladat az 1956-os szabadságharc fegyveres csoportjaihoz kapcsolódik. (4 p)
Párosítsd a parancsnokok neveit az általuk vezetett csoporttal! (Elemenként 1 pont)

Név	Csoport
Angyal István	
Szabó János	
Dudás József	
Iván Kovács László	

Széna téri csoport, Szabad Nép székházában lévő csoport, Corvin közti csoport, Tűzoltó utcai csoport

4.) A feladat a szabadságharc leverése és a megtorlás időszakához kapcsolódik. 6p
(Elemenként 1 pont.)

a) Állítsd időrendi sorrendbe a történelmi eseményeket!

Esemény	Sorrend
Nagy Imre miniszterelnök kivégzése	
a szovjet támadás megindulása Budapest ellen	
Tóth Ilona orvostanhallgató halálos ítélete	
az utolsó fegyveres csoport felszámolása Csepelen	
Nagy Imre, Maléter Pál és Gimes Miklós titkos átte- metése a Kisfogházból az Új köztemető 301-es par- cellájába	

b) 1989-ben a rendszerváltás időszakának szimbolikus eseménye volt Nagy Imre miniszter-
elnök és társainak ünnepélyes újratemetése. Miért éppen június 16-án történt az újrateme-
tés? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- 1) Mert ez volt Nagy Imre születésének az évfordulója.
- 2) Mert 1958-ban ezen a napon végezték ki Nagy Imrét.
- 3) Mert 1957-ben ezen a napon kezdődtek el a megtorlások.
- 4) Mert ezen a napon halt meg Kádár János.

5.) A feladat a kommunizmus és a rendszerváltás időszakához kapcsolódik. 5p

Keresd meg az alábbi szövegben a tartalmilag téves szavakat. Írd a táblázatba a hibás szavakat a javítással együtt! (Soronként 1 pont.)

Az 1956-os forradalom alapvetően a kommunista diktatúra és a német megszállás ellen robbant ki.

A kommunizmusnak sokféle szimbóluma van. Ezek közül a legismertebb az ötágú zöld csillag, amely az öt földrész munkásainak összefogását jelképezi.

A legfiatalabb személy, akit az 1956-os forradalmat követően kivégeztek Maléter Pál volt, akit 11 nappal a tizennyolcadik születésnapja után akasztottak fel.

1989-ben a rendszerváltás szimbolikus eseménye volt Kádár Jánosnak és társainak ünnepélyes újratemetése.

1990 óta az Új köztemető 298-as, 300-as és 301-es parcellája alkotja a Nemzeti Emlékezés Parkját.

	Hiba	Javítás
a)		
b)		
c)		
d)		